

Odbor školství, mládeže a sportu
oddělení organizační a správní

Školská rada při Základní škole Zubří
Mgr. Marek Mikl – předseda Školské rady ZŠ Zubří
Hlavní 70
756 54 Zubří

datum	oprávněná úřední osoba	číslo jednací	spisová značka
22. března 2012	Duda Michal	KUZL 17483/2012	KUSP 16659/2012 ŠK

Vážený pane předsedo,

odbor školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Zlínského kraje obdržel dne 19. března 2012 na vědomí podání Školské rady při Základní škole Zubří, kterou jako předseda zastupujete a které se týká výsledků odběrů vzorků pro stanovení koncentrace azbestových a minerálních vláken ve vnitřním prostředí škol a školských zařízení. Školská rada v této souvislosti podává podnět k vysvětlení 4 bodů uvedených v podání.

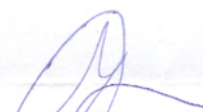
Seznámili jsme se s obsahem podání, nicméně odbor školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Zlínského kraje není v dané věci dotčeným ani kontrolním orgánem. Z tohoto důvodu se nemůžeme vyjádřit k jednotlivým bodům Vašeho podání.

Totožné podání obdržel i odbor územního plánování a stavebního řádu Krajského úřadu Zlínského kraje, který na něj bude samostatně písemně reagovat.

Věříme, že kompetentní orgány, kterým jste Vaše podání rovněž adresoval, se v rámci svých pravomocí a v souladu s právními předpisy pokusí nalézt optimální řešení této nepříjemné situace.

S pozdravem

Krajský úřad
Zlínského kraje
Odbor školství mládeže
a sportu
tř. T. Bati 21, 761 90 Zlín

PhDr. Stanislav Minařík
vedoucí odboru

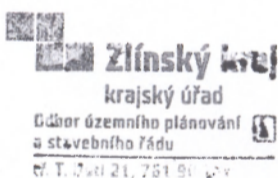
Odbor územního plánování a stavebního řádu oddělení stavebního řádu	Základní škola Zubří Mgr. Marek Mikl, předseda školské rady ZŠ Zubří Hlavní 70 756 54 Zubří
---	--

Datum	Oprávněná úřední osoba	Číslo jednací
26. března 2012	Miroslav Zeman	KUZL 16646/2012

Vážený pane,

k Vašemu podání ve věci kontroly vybraných škol pro stanovení koncentrace azbestu a minerálních vláken ve vnitřním prostředí škol a školských zařízení uvádíme, že z podnětu České školní inspekce a Ministerstva zdravotnictví se stavební úřady ve Zlínském kraji účastní dotazníkového šetření, na jehož základě byly vytipovány školy, ve kterých byla provedena další šetření Krajské hygienické stanice Zlínského kraje.

Jak bylo zjištěno, náprava zjištěných nedostatků byla provedena bez toho, že by bylo nezbytné odstranění závad nařizovat z moci úřední.

Zlínský kraj
krajský úřad
Odbor územního plánování
a stavebního řádu
tř. T. Bati 21, 761 01 Zlín

Miroslav Zeman
vedoucí oddělení stavebního řádu

**Krajská hygienická stanice Zlínského kraje
se sídlem ve Zlíně**

Havlíčkovo nábřeží 600, 760 01 Zlín

IČ: 71009221, tel. 577006711, fax: 577006746, e-mail: khs@khszlin.cz, podatelna@khszlin.cz

Č.j.: KHSZL 04841/2012

Ve Zlíně, dne 27. 3. 2012

Spisová značka: KHSZL/04841/2012/5.8/HDM/ZL/LUK-02

Vyřizuje:

Bc. Ivana Lukašiková, tel.: 577 006 733, e-mail: ivana.lukasikova@khszlin.cz

DOPORUČENĚ – na doručence

Mgr. Marek Mikl
předseda Školské rady ZŠ Zubří
Základní škola Zubří, okres Vsetín
Hlavní 70
756 54 Zubří

Základní škola Zubří, okres Vsetín Hlavní 70, 756 54 Zubří	
Došlo	2. 4. 2012
Č.j.	ZŠ-Zu/167/2012
Počet listů/příloh	6

Sdělení Krajské hygienické stanice Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně ve věci podnětu školské rady Základní školy Zubří, okres Vsetín

Dne 19. 3. 2012 přijala Krajská hygienická stanice Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně podnět školské rady Základní školy Zubří, okres Vsetín (dále jen „ŠR“), který se zabývá těmito oblastmi:

1. ŠR podává podnět k vysvětlení postupu celé kontrolní akce a její legislativní opory při restrikci provozu školy.
2. SR podává podnět k vysvětlení a sdělení nápravných opatření pro takovou situaci.
3. SR podává podnět k vysvětlení a sdělení maximálního časového horizontu skutečného ukončení restriktivních opatření vyplývajících z kontrolní akce.
4. SR podává podnět k vysvětlení a zveřejnění tohoto vysvětlení pro veřejnost ve smyslu informovanosti s ohledem na jiné školské subjekty a ochranu veřejnosti jako takové.

K obsahu oblastí, které spadají do působnosti Krajské hygienické stanice Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně, sdělujeme následující:

1. Vysvětlení postupu celé kontrolní akce a její legislativní opory při restrikci provozu školy

Dne 8. 12. 2012 obdržela Krajská hygienická stanice Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně podnět České školní inspekce k výkonu státního zdravotního dozoru ve školách a školských zařízeních, v nichž je riziko úniku azbestu z „boletického panelu“. Z tohoto podnětu, který byl adresován Ministerstvu zdravotnictví ČR a Krajské hygienické stanici Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně zaslán na vědomí, plyne, že Česká školní inspekce provedla rychlé šetření dotazníkovou metodou ve školách a školských zařízeních a na základě tohoto šetření vytypovala subjekty, u nichž je riziko úniku azbestu z „boletického“ panelu.

Do seznamu rizikových subjektů byly přitom dle sdělení ústřední školní inspektorky zahrnuty školy a školská zařízení, u nichž ředitelé v dotazníkovém šetření uvedli, že byla provedena rekonstrukce budovy týkající se pláště z boletických panelů. V podnětu, o němž je zmínka výše, se mimo jiné také uvádí, že citují: „i ze zjištění a závěrů České školní inspekce vyplývá, že ne všichni ředitelé mají přesné nebo úplné informace o stavebně technických podmínkách školy“.

V návaznosti na výše uvedené odborní zaměstnanci Krajské hygienické stanice Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně provedli ve školách a školských zařízeních uvedených ve výše zmíněném seznamu včetně Základní školy Zubří místní šetření. Při tomto šetření, v jehož průběhu byla pořízena obrazová dokumentace, zaměstnanci Krajské hygienické stanice Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně ověřovali, zda byl použit při výstavbě těchto škol či školských zařízení materiál obsahující azbest, kde je umístěn, kdy byla provedena rekonstrukce, v čem spočívala a zda při ní bylo jakýmkoliv způsobem zasahováno do materiálů obsahujících azbest.

Dne 16. 12. 2011 Ministerstvo zdravotnictví ČR požádalo krajské hygienické stanice o provedení šetření v těchto školách a školských zařízeních, a to formou dotazníkového šetření s tím, že na podkladě údajů získaných tímto šetřením bude rozhodnuto o následně provedeném státním zdravotním dozoru.

Na základě tohoto požadavku Krajská hygienická stanice Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně rozeslala ředitelům škol a školských zařízení a příslušným stavebním úřadům dotazníky a o této akci informovala zřizovatele předmětných škol a školských zařízení.

Vyplněné sumární dotazníky, včetně údajů, které má k výše uvedeným školám a školským zařízením ve své dokumentaci Krajská hygienická stanice Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně, byly na Ministerstvo zdravotnictví ČR odeslány dne 9. 1. 2012, přičemž v tomto termínu byly odeslány také údaje o dalších školách a školských zařízeních, u nichž je odůvodněný předpoklad, že při jejich výstavbě byl použit stavební materiál obsahující azbestová vlákna a že v posledních 10 letech byl v rámci stavebních prací proveden zásah do tohoto materiálu.

Samotný státní zdravotní dozor ve Vaší škole Krajská hygienická stanice Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně provedla na základě pokynu hlavního hygienika k provedení úkolu „Minerální a azbestová vlákna ve vnitřním prostředí obytných místností školy a školských zařízení“ (dále jen „Pokyn“) zaslánoho dopisem ze dne 27. 1. 2012 pod č.j.: 2935/2012.

Pro Vaši informaci si dovoluujeme připomenout, že dle tohoto pokynu měl být státní zdravotní dozor zaměřený na zjištění, zda jsou minerální a azbestová vlákna rozptýlená v prostorách objektů škol a školských zařízení a zda nezpůsobují nepřijatelnou expozici dětem, žákům a pracovníkům, proveden ve školách a školských zařízeních, na jejichž výstavbu byl použit stavební materiál obsahující azbestová vlákna, a u nichž byla provedena rekonstrukce objektů.

Základním legislativním podkladem pro realizaci státního zdravotního dozoru je § 13 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, ze kterého vyplývá, že uživatelé staveb zařízení pro výchovu a vzdělávání jsou povinni zajistit, aby vnitřní prostředí obytných místností v těchto stavbách odpovídalo hygienickým limitům chemických, fyzikálních a biologických ukazatelů, upravených prováděcími právními předpisy. Jedná se tedy o kontrolu plnění povinnosti, která škole jako zařízení pro výchovu a vzdělávání vyplývá přímo ze zákona.

Pro pořádek poznamenáváme, že hygienický limit pro respirabilní azbestová a minerální vlákna (vlákna o průměru $< 3\mu\text{m}$, délce vlákna $\geq 5\mu\text{m}$, poměr délky a průměru vlákna je $> 3:1$) je upraven v příloze č. 2, tabulce 5) vyhlášky Ministerstva zdravotnictví ČR č. 6/2003 Sb., kterou se stanoví hygienické limity chemických, fyzikálních a biologických ukazatelů pro vnitřní prostředí obytných místností některých staveb.

Co se týká Vaší školy, podotýkáme, že státní zdravotní dozor zaměřený na hodnocení kontaminace vnitřního prostředí škol a školských zařízení minerálními a azbestovými vlákny byl ve Vaší škole proveden, neboť při dotazníkovém šetření bylo zjištěno, že ve Vaší škole byl boletický panel odstraněn z vnějšího opláštění části 1. NP a 2. NP hlavní budovy školy a byla provedena výměna oken. Ačkoliv boletický panel dle roku výstavby nepochybně obsahuje azbestová vlákna, Krajská hygienická stanice Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně žádné hlášení prací s azbestem neobdržela, a to

přestože tak mělo být učiněno osobou k tomu oprávněnou nejpozději 30 dnů před zahájením těchto prací.

Jak je patrné z Protokolu o kontrolním zjištění pořízeného v průběhu kontroly, státní zdravotní dozor byl ve Vaší škole zahájen dne 15. 2. 2012 odběrem 10 vzorků ovzduší (odběr vzorků byl proveden za provozu školy), ukončen pak byl za účasti ředitele školy a zástupců Města Zubří dne 7. 3. 2012 předáním výsledků laboratorní analýzy obsažené v Protokolu č. 9279/2012 vyhotoveném Zdravotním ústavem se sídlem v Ostravě, Centrem hygienických laboratoří (zkušební laboratoř akreditovaná u ČIA pod č. 1393) dne 6. 3. 2012.

Z tohoto protokolu vyplývá, že v 7 vzorcích ovzduší byl hygienický limit stanovený pro početní koncentraci respirabilních azbestových a minerálních vláken prokazatelně překročen, přičemž ve třech odběrových místech byl platný hygienický limit ($1000 \text{ vláken.m}^{-3}$) překročen mnohonásobně – nejvíce v učebně 101. Jediné pozitivní na tomto zjištění je jen to, že početní koncentrace samotných respirabilních azbestových vláken byla pod mezí detekce.

V návaznosti na tato zjištění Krajská hygienická stanice Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně v souladu s Pokynem doporučila škole jako kontrolované osobě zajistit odstranění hygienické závady spočívající v překročení hygienického limitu sumy minerálních a azbestových vláken a zároveň vyklizení školy (mimo pavilonu D), a to do doby než bude prokázáno, že není ohrožení veřejné zdraví, tzn. že koncentrace sumy minerálních a azbestových vláken je (i vzhledem k nejistotě měření) v obytných místnostech školy je nižší nebo rovna hodnotě $750 \text{ vláken.m}^{-3}$, pokud je nejistota měření 25 %.

Zástupce školy i její zřizovatel byli v souvislosti s výše uvedeným poučeni o tom, že konečné rozhodnutí je na nich, přičemž bezodkladné odstranění výše popsané hygienické závady je žádoucí, obzvláště když v některých odběrových místech byl platný hygienický limit překročen mnohonásobně.

Nemůže být jistě pochyb o tom, že opatření přijatá Vaší školou ztížila její provoz, nicméně je třeba mít na paměti, že způsob řešení, včetně doby vyklizení školy, byl a je plně v kompetenci Vaší školy, přičemž Krajská hygienická stanice Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně do tohoto procesu nijak nezasahovala.

2. Vysvětlení a sdělení nápravných opatření pro takovou situaci

V této části Vašeho podnětu poukazujete na to, že do dnešního dne nebylo prokazatelnou cestou provedeno žádné informování o nápravných opatřeních s cílem zamezit expozici dětí a zaměstnanců školy ze strany dotčených orgánů, přičemž od těchto orgánů očekáváte nejen kontrolní a represivní činnost, ale také ochrannou a metodickou činnost vedoucí k odstranění méně závažné nadlimitní zátěže minerálními vlákny.

Co se týká tiskové zprávy Krajské hygienické stanice Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně, musíme konstatovat, že se jednalo o nutnost realizace nápravných opatření směřujících k ochraně zdraví žáků Vaší školy (dětský organismus je s ohledem na vyvíjející se imunitní systém citlivý na negativní faktory prostředí), nikoliv o doporučení konkrétních nápravných opatření. Pokud je v tiskové zprávě zmínka o poskytnutí dalších informací, jednalo se o sdělení výsledků z měření provedených v dalších školách či školských zařízeních.

Chápeme, že se škola s řešením takového problému setkala poprvé, nicméně Krajské hygienické stanici Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně jako příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví opravdu nepřísluší určovat druh a charakter nápravných opatření, natož ve shora uvedené věci provádět metodickou činnost.

K tomu nemá v zákoně č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, ani v jiném dalším obecně závazném právním předpise zákonné zmocnění – viz ustanovení § 2 odst. 1 a 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, podle kterých správní orgán postupuje v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, jakož i mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu, přičemž správním orgán uplatňuje svou pravomoc pouze k těm účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena.

3. Vysvětlení a sdělení maximálního časového horizontu skutečného ukončení restriktivních opatření vyplývajících z kontrolní akce

Pokud jde o maximální časový horizont skutečného ukončení restriktivních opatření vyplývajících ze zmíněné kontrolní akce a Vaši výtku v tom smyslu, že je cituji: „...nemožné, aby SR nebyla informována o maximálním možném datu ukončení omezení vyplývajících z kontroly a byla významným způsobem ohrožena organizace, koncepce a strategie tohoto popř. dalších školních roků ve smyslu výchovně-vzdělávacím i organizačně-zaměstnaneckém“ (konec citace), nezbývá než připomenout, že se s tímto dotazem musíte obrátit na školu samotnou, či jejího zřizovatele. Je jen na nich, jak rychle zajistí realizaci odpovídajících opatření, která povedou ke snížení koncentrace respirabilních minerálních vláken pod úroveň platného hygienického limitu.

V souvislosti s výše uvedeným poznamenáváme, že dne 14. 3. 2012 Krajská hygienická stanice Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně obdržela aktualizovaný pokyn hlavního hygienika, dle kterého je při prokazatelném překročení hygienického limitu u minerálních vláken nutné stanovovat i jejich typ. Na podkladě tohoto pokynu Krajská hygienická stanice Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně nechala škole a jejímu zřizovateli ke zvážení návrat do vyklizené části objektu již po realizaci úklidu a dalších opatření s tím, že pokud kontrolní odběr vzorků provedený za běžného provozu školy neprokáže splnění hygienického limitu stanoveného pro azbestová a minerální vlákna v příloze č. 2 tabulce 5 vyhlášky Ministerstva zdravotnictví ČR č. 6/2003 Sb., v platném znění, škola předloží co nejdříve k posouzení postup asanačních prací, harmonogram úklidu a metodu úklidu tak, aby byl do budoucna v pobytových místnostech školy prokazatelně dodržen hygienický limit, o němž je zmínka výše.

4. Vysvětlení a zveřejnění tohoto vysvětlení pro veřejnost ve smyslu informovanosti s ohledem na jiné školské subjekty a ochranu veřejnosti jako takové

S Vaším tvrzením, že shora popsaným postupem je škola diskriminována před místní konkurencí poskytující služby obdobného charakteru a jsou tak potažmo poškozeni i její klienti – žáci, rodiče i obecná veřejnost, se rozhodně neztotožňujeme.

Je totiž potřeba mít stále na zřeteli, že právě u Vaší školy byl k její výstavbě použit stavební materiál obsahující azbest, přičemž v roce 2006 došlo k zásahu do tohoto materiálu.

Jak je uvedeno již výše, další okolností, která sehrála významnou roli při výběru této školy, bylo pak zjištění, že práce s azbestem proběhly u Vaší školy, aniž dodavatel výše zmíněných prací tyto práce v souladu s § 41 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, 30 dnů před jejich zahájením ohlásil Krajské hygienické stanici Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně jako příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví.

Ohradit se musíme také proti nařčení, že škola je takto nadměrně a opět nerovnoměrně oproti jiným školám finančně zatěžována na svém provozu a rozpočtu, což považujete za skrytě likvidační.

Již při ukončení kontroly byli zástupci školy i Města Zubří informováni o tom, že je jenom na nich, jakou formu opatření zvolí, zda nápravu zajistí vlastními silami či prostřednictvím odborné firmy.

Můžeme Vás opakovaně ubezpečit o tom, že jediným požadavkem z naší strany bylo odstranění hygienické závady s tím, že následnou laboratorní analýzou bude ověřeno, že školou realizované nápravné opatření vedlo ke splnění hygienického limitu stanoveného shora citovanou vyhláškou, tzn. že početní koncentrace sumy azbestových a minerálních vláken bude ve Vaší škole podlimitní. Jakékoliv spojování s lobbingem či strategií zájmové skupiny proto jednoznačně odmítáme.

Odmítnout musíme i Váš závěr, že škola je takto přísnou restrikcí uvedena do nerovnovážného postavení vůči školám, kde měření neproběhla z důvodů rozhodnutí dotčených orgánů.

Jak je zmíněno již výše, státní zdravotní dozor zaměřený na kontrolu plnění povinností podle § 13 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů ve znění pozdějších předpisů, proběhl totiž pouze v těch školách a školských zařízeních, kde byl k jejich výstavbě použit stavební materiál obsahující azbest a při rekonstrukci jejich objektů došlo k zásahu do tohoto materiálu, a které byly uvedeny v seznamu rizikových objektů zaslaném Ministerstvem zdravotnictví ČR společně s Pokynem. Jak tento seznam vznikl a co bylo jeho podkladem, je uvedeno pod bodem 1) tohoto sdělení.

Váš požadavek na řešení vzniklé situace v delším časovém horizontu lze jistě chápat, na druhou stranu je potřeba vzít v úvahu míru kontaminace vnitřního prostředí Vaší školy respirabilními minerálními vlákny.

V této souvislosti si znovu dovoluujeme připomenout, že postup uvedený v Protokolu o kontrolním zjištění ze dne 7. 3. 2012 byl doporučením, a že škola i zřizovatel byli upozorněni na to, že je na jejich rozhodnutí, kdy případná opatření provedou a v jakém rozsahu. Pokud by byla nápravná opatření realizována s určitou prodlevou, byli poučeni o tom, že je třeba rodičovské veřejnosti a koneckonců i zaměstnancům školy vysvětlit, proč jsou i nadále vystavováni vysokým koncentracím respirabilních minerálních vláken.

S ohledem na to, že i Vaše rada zastupuje zájmy školy, jistě se shodneme na tom, že při koncentracích respirabilních minerálních vláken, které byly zjištěny ve Vaší škole, bylo a je nezbytně nutné přijmout opatření a negativní působení respirabilní frakce minerálních vláken na zdraví dětí a personálu zařízení minimalizovat, obzvláště když bylo zjištěno, jak vysokým hodnotám jsou žáci a pracovníci exponováni. Dětský organismus je citlivý na negativní faktory prostředí, a proto bezodkladně přijatá nápravná opatření musí zajistit ochranu jejich zdraví v plném rozsahu těchto opatření.

S pozdravem

**Krajská hygienická stanice
Zlínského kraje** ①
se sídlem ve Zlíně
Havlíčkova ulice 609, 760 01 Zlín
odbor hygieny dětí a mladistvých

Luksarhom!

Bc. Ivana Lukašíková
vedoucí odboru hygieny dětí a mladistvých

Rozdělovník:

- 1x adresát
- 1x KHS ZK – odbor HDM
- 1x KHS ZK – úsek odborných činností
- 1x KHS ZK – úsek správních činností
- 1x KHS ZK – ředitelka

Na vědomí:

- 1x Základní škola Zubří, okres Vsetín; Hlavní 70, Zubří, PSČ: 756 54
- 1x Město Zubří, U Domoviny 234, Zubří, PSČ: 756 54 (doručení do datové schránky)
- 1x Česká školní inspekce, Fráni Šrámka 37, Praha 5, PSČ: 150 21 (doručení do datové schránky)
- 1x Ministerstvo zdravotnictví ČR (doručení do datové schránky)
- 1x Krajský úřad Zlínského kraje, odbor územního plánování a stavebního řádu (doručení do datové schránky)
- 1x Krajský úřad Zlínského kraje, odbor školství, mládeže a sportu (doručení do datové schránky)

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Ředitel KHS
a ředitel HS hl. m. Prahy

V Praze dne 9. 2. 2012

Příloha k pokynu hlavního hygienika č.i. 2935/2012 - „Minerální a azbestová vlákna ve vnitřním prostředí pobytových místnosti škol a školských zařízení.“ - Informační text pro rodiče, vedení škol a školských zařízení, zřizovatele, podklady pro komunikaci se sdělovacími prostředky

Azbest je souhrnný název pro přírodní vláknité minerály. Azbest se v minulosti celosvětově hojně využíval zejména ve stavebnictví pro své vynikající fyzikální a chemické vlastnosti, zejména je velice odolný vůči chemikáliím a vůči vysokým teplotám (nehořlavost). Pro tyto vlastnosti byl využíván již od starověku. K masivnímu nárůstu jeho použití došlo až s rozvojem průmyslové revoluce na přelomu 19. a 20. století a vyvrcholilo v polovině osmdesátých let 20. století. Dnes má problém s kontaminací prostředí azbestovými vlákny většina vyspělých zemí světa.

Uvádění výrobků a látek obsahujících azbest na trh bylo v Evropě zakázáno v roce 1999. V ČR platí tento zákaz od roku 1998. Práce s azbestem byla v ČR zakázána, kromě zákonem stanovených výjimek, zákoníkem práce od 1. 1. 2005. V současné době práce s azbestem zahrnuje pouze činnosti spojené s opravou, úpravou a demolicí staveb, včetně stavebních prvků, které azbest obsahují, což se týká především stavebních dělníků, udržbářů, elektrikářů a dělníků, kteří azbest likvidují.

S rozvojem výroby a zpracováním azbestu a s nárůstem počtu profesionálně exponovaných osob narůstaly i poznatky o jeho negativním působení na zdraví. Všechny poznatky o rizicích z expozice azbestu se opírají o poznatky z profesionálních expozic při jeho dobývání, zpracování, případně při opravách, úpravách a demolicích staveb, které azbest obsahují.

Dnes již víme, že pro zdraví je nebezpečné vdechování azbestových vláken, která se lámou a pronikají do plicních sklípků. Díky své odolnosti přetrvávají v plicích dlouhou dobu a brání organismu, aby se jich rychle a účinně zbavil, což může vyústit v poškození plicní tkáně i jejích obalů. Pro všechna onemocnění z azbestu platí, že vznikají po dlouhé latenci, která je až desítky let. S onemocněními z azbestu se v ČR setkáváme především

ČR - Ministerstvo zdravotnictví, odbor ochrany veřejného zdraví
Palackého náměstí 4, 128 01 Praha 2, tel. +420 224 971 111, e-mail: HEM@mzcr.cz, www.mzcr.cz
Vyřizuje: MUDr. Zdeňka Trestrová, tel./fax: +420 224 972 124/ 224 972 105,
e-mail: Zdenka.Trestrova@mzcr.cz

v souvislosti s profesionální expozicí. Počet profesionálních onemocnění z azbestu je v ČR velmi nízký oproti jiným evropským zemím a jedná se zejména o profesionální onemocnění pracovníků s dlouhodobou expozicí vysokým koncentracím prachu s obsahem azbestu při výrobě azbestových nebo azbest obsahujících výrobků, kteří s azbestem pracovali od padesátých do devadesátých let minulého století. Hygienické limity pro profesionální expozici jsou 100 krát vyšší než hodnoty pro vnitřní prostředí v obytných místnostech a předpokládají expozici trvající desítky let při osmihodinové pracovní době. Při takové expozici jsou pak popisovány příčinné souvislosti mezi dlouhodobou expozicí azbestu a vznikem onemocnění a zdravotní stav takto exponovaných osob je průběžně kontrolován.

Obecně platí, že na každou negativně působící látku je citlivější dětský, vyvíjející se organismus, než-li organismus dospělého jedince. Proto je také dětská populace vždy chráněna důsledněji a ochranná opatření mají vždy přísnější charakter, než opatření směřovaná na dospělé populaci.

Případný nález nadlimitních hodnot minerálních a azbestových vláken ve vnitřním prostředí obytných místností škol a školských zařízení nezakládá důvod k lékařskému vyšetřování exponovaných osob. Dle vyjádření odborníků je doba expozice natolik krátká, že je u nich nepravděpodobné poškození zdraví. Pro onemocnění z azbestu je typické, že příznaky vznikají po dlouhé době od prvního kontaktu s azbestem. Základním vyšetřením je rentgen plic. V případě pravidelných lékařských kontrol by exponované děti musely podstupovat opakovaná RTG vyšetření, která by pro ně byla více zatěžující, než samotný pobyt v prostředí se zvýšenou koncentrací azbestových vláken. Přesto je samozřejmě žádoucí v maximálně možné míře zabránit pobytu osob v prostředí s překročeným limitem azbestových vláken v ovzduší.

Hygienický limit pro koncentraci minerálních a azbestových vláken je 1000 vláken na m³ vzduchu a je stanoven v příloze č. 2 vyhlášky č. 6/2003 Sb., kterou se stanoví hygienické limity chemických, fyzikálních a biologických ukazatelů pro vnitřní prostředí obytných místností některých staveb.

Výskyt azbestu v komunálním prostředí, v tomto případě ve školách, souvisí s neodborným zásahem do materiálů obsahujících azbest při opravách a rekonstrukcích objektů škol a školských zařízení. I když je tato problematika ošetřena jednak stavebním zákonem a příslušnou prováděcí vyhláškou a dále legislativou orgánu ochrany veřejného zdraví, tzn. jsou stanoveny povinnosti jakým způsobem a za jakých podmínek lze tyto stavební a likvidační práce provádět, dochází v praxi k tomu, že řada stavebních firem stanovené legislativní povinnosti nedodrží a s materiálem obsahujícím azbestová vlákna

manipuluje v rozporu se zásadami ochrany zdraví, a tím dochází k úniku těchto vláken do prostředí. Současný problém vyvstal v souvislosti s realizací programu Ministerstva životního prostředí „Zelená úsporám“, kdy řada škol obdržela finanční dotace na zateplení pláštů budov a výměnu oken.

Riziko kontaminace vnitřního prostředí pobytových místností rekonstruovaných objektů souvisí tedy s neodborně provedenými rekonstrukčními pracemi, kdy dochází k porušení intaktního povrchu materiálů obsahujících azbest.

V této souvislosti je dále nutné připomenout, že neporušený materiál obsahující azbest, který je v materiálu pevně vázán, obecně nepředstavuje zdravotní riziko, tj. skutečnost, že budova obsahuje azbestové materiály ještě neznamena riziko pro zdraví.

Obdobně správně provedená rekonstrukce objektu by neměla vést ke kontaminaci prostředí azbestovými vlákny.

Na základě dotazníkového šetření, které provedla Česká školní inspekce ve školách a školských zařízeních, byla vytipována zařízení na jejichž výstavbu byl použit stavební materiál obsahující azbestová vlákna a současně u nich byla provedena rekonstrukce objektů. Krajské hygienické stanice provedly následné došetření zjištěných údajů, a to ve spolupráci s vedením škol, zřizovateli a stavebními úřady. V současné době bylo zahájeno měření koncentrace minerálních a azbestových vláken ve vnitřním prostředí pobytových místností těchto zařízení. Na základě výsledků měření budou, v případě potřeby, přijata příslušná nápravná opatření s cílem zamezení expozice dětí a personálu škol uvedeným druhům vláken. Tato nápravná opatření pak mohou vyústit až v přerušení výuky a uzavření škol. Po následném provedení sanačně/dekontaminačních prací v předmětném zařízení bude provedeno nové měření koncentrace minerálních a azbestových vláken ve vnitřním prostředí pobytových místností a teprve po dodržení hygienického limitu, stanoveného pro minerální a azbestová vlákna, bude možné opět v dané škole zahájit výuku.

V případě potřeby se s dalšími dotazy obraťte na místně příslušnou krajskou hygienickou stanici.

**Krajská hygienická stanice Zlínského kraje
se sídlem ve Zlíně**

Havlíčkovo nábřeží 600, 760 01 Zlín

IČ: 71009221, tel. 577006711, fax: 577006746, e-mail: khs@khszlin.cz, podatelna@khszlin.cz

Č.j.: KHSZL 04888/2012

Ve Zlíně, dne 19. 3. 2012

Spisová značka: KHSZL/04888/2012/5.11/HDM/ZL/LUK-03

Vyřizuje:

Bc. Ivana Lukašiková, tel.: 577 006 733, e-mail: ivana.lukasikova@khszlin.cz

Město Zubří
IČ: 00304492
U Domoviny 234
756 54 Zubří

Základní škola Zubří, okres Vsetín
IČ: 70874603
Hlavní 70
756 54 Zubří

Sdělení

Vážený pane starosto a pane řediteli,

dne 7. 3. 2012 jste byli seznámeni s výsledky laboratorní analýzy vzorků vzduchu ke stanovení početní koncentrace azbestových a minerálních vláken ve vnitřním prostředí pobytových místností nacházejících se v objektu Základní školy Zubří, okres Vsetín (dále jen „škola“) a ke zhodnocení kontaminace vnitřního prostředí předmětné školy těmito vlákny.

Připomínáme, že předmětem laboratorní analýzy byla pouze vlákna o průměru $< 3\mu\text{m}$, délce vlákna $\geq 5\mu\text{m}$, poměr délky a průměru vlákna je $> 3:1$, tj. respirabilní vlákna, pro které je v příloze č. 2, tabulce 5 vyhlášky Ministerstva zdravotnictví ČR č. 6/2003 Sb., kterou se stanoví hygienické limity chemických, fyzikálních a biologických ukazatelů pro vnitřní prostředí pobytových místností některých staveb, stanoven limit $1000\text{ vláken}\cdot\text{m}^{-3}$.

Jak je patrné z laboratorního protokolu, který Vám byl předán, koncentrace sumy minerálních a azbestových vláken ve vstupní chodbě, v tělocvičně, v učebně IX.B č. dv. 7 a v učebně VII.A č. dv. 3, které se nacházejí v 1. NP (odběrová místa č. 1 až 5) a v učebně VI.B č. dv. 101 a v učebně anglického jazyka č. dv. 121, které se nacházejí 2. NP objektu školy (odběrová místa č. 7 a 8), **prokazatelně překročila hygienický limit** stanovený v tabulce č. 5 přílohy č. 2 výše uvedené vyhlášky.

V návaznosti na výše uvedené Krajská hygienická stanice Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně doporučila v souladu s Pokynem hlavního hygienika České republiky „Minerální a azbestová vlákna ve vnitřním prostředí pobytových místností škol a školských zařízení“ ze dne 27. 1. 2012 č.j.: 2935/2012 Vaší škole odstranění hygienické závady spočívající v prokazatelném překročení hygienického limitu sumy minerálních a azbestových vláken ve vnitřním prostředí předmětného objektu, a zároveň vyklizení části objektu základní školy (mimo pavilon D), a to do doby než bude prokázáno, že koncentrace sumy minerálních a azbestových vláken odpovídá výše uvedenému limitu, a to i vzhledem k nejistotě měření.

Dne 14. 3. 2012 jsme obdrželi novou přílohu k výše uvedenému pokynu hlavního hygienika, podle které se hodnocení výsledků stanovuje v závislosti na typu zjištěných vláken, které je vždy nově požadováno v případech zjištění nadlimitních početních koncentrací sumy respirabilních minerálních a azbestových vláken.

S ohledem na to, že hygienický limit stanovený ve shora citované vyhlášce řeší početní koncentrace sumy azbestových a minerálních vláken bez další specifikace vláken (bez ohledu na typ vlákna je potřeba připomenout, že zejména v tělocvičně, v učebně VII.A a VI.B byl platný hygienický limit překročen mnohonásobně, jednalo se tedy o významnou expozici těmto vláknům) a laboratorní protokol, který Vám byl předán při ukončení kontroly, údaj o typu vlákna neobsahuje, Krajská hygienická stanice Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně požádala Zdravotní ústav se sídlem v Ostravě, Centrum hygienických laboratoří (zkušební laboratoř akreditovaná u ČIA pod č. 1393) o stanovení převažujícího typu ostatních respirabilních minerálních vláken.

Jelikož dle sdělení laboratoře, zasláno elektronickou poštou dne 15. 3. 2012, vyplývá, že ve Vašem případě nelze zpětně stanovit typ minerálního vlákna, nicméně z téhož sdělení plyne, že citují: „...sádrovcová vlákna v těchto případech představují >95% všech respirabilních minerálních vláken. Jiný typ minerálních vláken se ve školách vyskytuje jen velmi sporadicky“, navrhuje ke zvážení tento postup:

1. návrat do vyklizené části objektu již po realizaci úklidu a dalších opatření
2. neprodlené provedení kontrolního odběru vzorků za běžného provozu školy
3. nepokáže-li kontrolní laboratorní analýza, provedená akreditovanou laboratoří, splnění hygienického limitu platného pro azbestová a minerální vlákna, škola předloží Krajské hygienické stanici Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně co nejdříve k posouzení postup asanačních prací, harmonogram úklidu a metodu úklidu tak, aby byl do budoucna v pobytových místnostech školy prokazatelně dodržen hygienický limit, o němž je zmínka výše.

S pozdravem

Bc. Ivana Lukašíková
vedoucí odboru hygieny dětí a mladistvých

Rozdělovník:

1x adresát

1x KHS ZK - odbor hygieny dětí a mladistvých